



Tychy, 01-04-2026 roku

**Szanowny Pan  
Maciej Jędrzejko  
Przewodniczący Komisji  
Porządku Publicznego, Zdrowia, Spraw  
Społecznych i Samorządowych w  
Tychach**

**Sprawę prowadzi:** Barbara Królak  
**Numer sprawy:** DPZ.410.2.2026.BKr

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tychach przedstawia analizę potrzeb dzieci przebywających w pieczy zastępczej.

Analiza potrzeb dzieci przebywających w pieczy zastępczej stanowi istotny element planowania działań wspierających ich rozwój oraz zapewniających właściwe warunki wychowawcze. Dzieci trafiające do pieczy zastępczej często doświadczyły w swoim życiu wielu trudnych sytuacji, takich jak zaniedbanie opiekuńcze, przemoc w rodzinie, uzależnienia opiekunów czy niewydolność wychowawcza rodziny biologicznej. W związku z tym ich potrzeby mają charakter wieloaspektowy i wymagają kompleksowego podejścia ze strony instytucji oraz osób sprawujących nad nimi opiekę.

### **1. Potrzeba bezpieczeństwa i stabilizacji**

Podstawową potrzebą dzieci przebywających w pieczy zastępczej jest zapewnienie im poczucia bezpieczeństwa oraz stabilnego środowiska wychowawczego. Umieszczenie dziecka poza rodziną biologiczną wiąże się często z dużym stresem oraz koniecznością adaptacji do nowych warunków życia. Dlatego szczególne znaczenie ma stworzenie dziecku warunków umożliwiających budowanie trwałych relacji z opiekunami oraz poczucia przynależności do rodziny zastępczej. Jednym z kluczowych wyzwań systemu pieczy zastępczej jest zapewnienie odpowiedniej liczby rodzin zastępczych, w szczególności rodzin niezawodowych i zawodowych. W wielu powiatach obserwuje się niedobór kandydatów do pełnienia tej funkcji, co powoduje trudności w zapewnieniu dzieciom opieki w środowisku rodzinnym. W związku z tym istotną potrzebą jest prowadzenie działań promujących rodzicielstwo zastępcze, organizowanie kampanii informacyjnych oraz wspieranie kandydatów w procesie szkolenia i przygotowania do pełnienia tej roli. Na tym etapie na terenie Miasta Tychy prowadzona jest kampania „Zaproś Miłość” w ramach współpracy z Urzędem Miasta Tychy. Kandydaci na rodziny zastępczej na każdym etapie prowadzonego postępowania otrzymują wsparcie od pracowników Działu Pieczy Zastępczej. Zapewniono wsparcie psychologiczne, pedagogiczne ok.100 osobom pełniącym funkcję rodzin zastępczych.

### **2. Potrzeby emocjonalne i psychologiczne**

Wielu wychowanków pieczy zastępczej doświadcza trudności emocjonalnych wynikających z wcześniejszych doświadczeń życiowych. Mogą to być m.in. poczucie odrzucenia, niska samoocena, trudności w nawiązywaniu relacji czy problemy z regulacją emocji. W związku z tym istotne jest zapewnienie

dzieciom dostępu do wsparcia psychologicznego, terapii oraz innych specjalistycznych form pomocy, które umożliwią im przepracowanie trudnych doświadczeń oraz wzmocnienie poczucia własnej wartości. W Dziale Pieczy Zastępczej zatrudniony jest psycholog, który regularnie współpracuje z dziećmi, jak również rodzinami zastępczymi.

### **3. Potrzeby edukacyjne i rozwojowe**

Dzieci przebywające w pieczy zastępczej często wymagają dodatkowego wsparcia w zakresie edukacji. W wielu przypadkach wcześniejsze zaniedbania środowiskowe powodują trudności szkolne lub opóźnienia w nauce. Dlatego ważne jest zapewnienie im pomocy w nauce, zajęć wyrównawczych oraz możliwości rozwijania zainteresowań i uzdolnień poprzez udział w zajęciach dodatkowych, sportowych czy kulturalnych.

### **4. Potrzeby społeczne**

Istotnym elementem rozwoju dzieci jest możliwość budowania prawidłowych relacji społecznych. Dzieci przebywające w pieczy zastępczej mogą doświadczać trudności w relacjach z rówieśnikami lub dorosłymi. Dlatego ważne jest wspieranie ich w rozwijaniu kompetencji społecznych, uczestnictwie w zajęciach integracyjnych oraz w działaniach sprzyjających budowaniu pozytywnych relacji z otoczeniem. Dział Pieczy Zastępczej zorganizował pierwszą edycję Treningu Umiejętności Społecznych dla dzieci z rodzinnej pieczy zastępczej w październiku i listopadzie, w którym wzięło udział 8 dzieci. Ponadto w trybie ciągłym prowadzona jest grupa wsparcia dla rodziny zastępczych, w każdy ostatni czwartek miesiąca.

### **5. Potrzeba utrzymywania więzi rodzinnych**

W miarę możliwości oraz o ile nie zagraża to bezpieczeństwu dziecka, istotne jest utrzymywanie kontaktów z rodziną biologiczną. Zachowanie więzi rodzinnych może mieć duże znaczenie dla poczucia tożsamości dziecka oraz jego rozwoju emocjonalnego. Jednocześnie podejmowane są działania mające na celu poprawę sytuacji rodziny biologicznej, które w niektórych przypadkach mogą umożliwić powrót dziecka do domu rodzinnego.

### **6. Przygotowanie do samodzielnego życia**

Szczególną grupę w pieczy zastępczej stanowi młodzież zbliżająca się do pełnoletności. W ich przypadku ważne jest przygotowanie do procesu usamodzielnienia. Obejmuje ono m.in. zdobywanie umiejętności życiowych, takich jak zarządzanie finansami, poszukiwanie pracy, planowanie kariery zawodowej czy prowadzenie gospodarstwa domowego. Prowadzono regularne rozmowy indywidualne z 70 pełnoletnimi wychowankami pieczy zastępczej w celu wsparcia ich procesu usamodzielnienia. Na terenie Tychy funkcjonują 2 mieszkania treningowe przeznaczone dla młodych osób opuszczających pieczę zastępczą. Stanowią one formę wsparcia w procesie usamodzielniania się wychowanków rodzin zastępczych oraz placówek opiekuńczo-wychowawczych. Celem tej formy pomocy jest przygotowanie młodych ludzi do samodzielnego funkcjonowania w społeczeństwie oraz umożliwienie im stopniowego przejścia do niezależnego życia.

Mieszkania treningowe działają w ramach systemu pomocy społecznej i są prowadzone przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tychach. Wychowankowie mogą w nich zamieszkać po osiągnięciu pełnoletności, jeżeli kontynuują naukę lub realizują indywidualny program usamodzielnienia. Każda osoba korzystająca z tej formy wsparcia posiada wyznaczonego opiekuna usamodzielnienia oraz reali-

zuje indywidualny plan przygotowania do samodzielnego życia. W ramach pobytu w mieszkaniu treningowym młode osoby uczą się podstawowych umiejętności niezbędnych w dorosłym życiu, takich jak: prowadzenie gospodarstwa domowego, gospodarowanie budżetem domowym, organizowanie codziennych obowiązków, podejmowanie i utrzymywanie zatrudnienia, funkcjonowanie w środowisku społecznym.

Pobyt w mieszkaniu treningowym ma charakter czasowy i trwa do momentu osiągnięcia przez wychowanka samodzielności, np. uzyskania mieszkania z zasobów gminy lub wynajęcia lokalu na rynku prywatnym. Mieszkańcy ponoszą częściową odpłatność za pobyt – w Tychach opłata ta wynosi około 10% dochodu osoby przebywającej w mieszkaniu, jednak nie więcej niż określony koszt utrzymania jednego mieszkańca.

Mieszkania treningowe stanowią ważny element systemu wsparcia dla młodzieży opuszczającej pieczę zastępczą, ponieważ umożliwiają stopniowe nabywanie samodzielności w bezpiecznych warunkach oraz przy wsparciu specjalistów. Dzięki temu młodzi ludzie mają większe szanse na stabilne wejście w dorosłość i uniknięcie problemów związanych z brakiem wsparcia po opuszczeniu pieczy zastępczej.

## **7. Dostęp do specjalistów**

Dzieci przebywające w pieczy zastępczej na terenie miasta Tychy mają zapewniony dostęp do różnorodnych form specjalistycznego wsparcia, które realizowane jest we współpracy instytucji pomocy społecznej, placówek oświatowych, podmiotów ochrony zdrowia oraz organizacji pozarządowych. Celem tych działań jest zapewnienie kompleksowej pomocy odpowiadającej na potrzeby rozwojowe, emocjonalne oraz zdrowotne dzieci i młodzieży. Koordynację działań w zakresie wsparcia dzieci przebywających w pieczy zastępczej prowadzi Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tychach, który poprzez koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej monitoruje sytuację wychowanków oraz kieruje ich do odpowiednich specjalistów. W przypadku występowania trudności emocjonalnych, wychowawczych lub rozwojowych dzieci mogą korzystać z pomocy psychologów, pedagogów oraz terapeutów.

Istotną rolę w systemie wsparcia pełni Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Tychach, która zapewnia diagnozę psychologiczną i pedagogiczną, terapię psychologiczną, zajęcia terapeutyczne oraz konsultacje dla rodziców zastępczych i opiekunów. Poradnia wspiera również dzieci w przypadku trudności szkolnych, zaburzeń rozwojowych czy problemów emocjonalnych.

Wsparcie specjalistyczne oferowane jest także przez Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Tychach, gdzie dzieci i młodzież mogą uzyskać pomoc psychologiczną, pedagogiczną oraz wsparcie w sytuacjach kryzysowych. Ośrodek prowadzi również działania z zakresu poradnictwa oraz pomocy dla rodzin doświadczających trudności wychowawczych lub kryzysów rodzinnych.

Dodatkowe wsparcie w zakresie terapii uzależnień oraz pomocy psychologicznej dla dzieci i młodzieży oferuje również Stowarzyszenie Trzeźwość Życia, które prowadzi konsultacje dla nieletnich osób zagrożonych uzależnieniami oraz grupy wsparcia dla młodzieży i rodziców.

W zależności od potrzeb dzieci mogą być również kierowane do specjalistycznych placówek medycznych, takich jak poradnie zdrowia psychicznego dla dzieci i młodzieży, poradnie logopedyczne czy gabinety terapeutyczne działające na terenie miasta. Wsparcie to obejmuje m.in. diagnozę i terapię psychologiczną, psychiatryczną, logopedyczną oraz rehabilitacyjną.

Dostęp do specjalistów stanowi istotny element systemu pieczy zastępczej, ponieważ wiele dzieci przebywających w pieczy zastępczej doświadcza trudności emocjonalnych, rozwojowych lub edukacyjnych

wynikających z wcześniejszych doświadczeń życiowych. Zapewnienie odpowiedniej pomocy specjalistycznej sprzyja ich prawidłowemu rozwojowi, poprawie funkcjonowania w środowisku szkolnym i społecznym oraz wspiera proces adaptacji w rodzinie zastępczej.

Analiza potrzeb dzieci przebywających w pieczy zastępczej wskazuje na konieczność prowadzenia kompleksowych działań wspierających ich rozwój w różnych obszarach życia. Kluczowe znaczenie ma zapewnienie dzieciom stabilnego środowiska wychowawczego, dostępu do specjalistycznej pomocy psychologicznej, wsparcia edukacyjnego oraz możliwości rozwijania kompetencji społecznych. Równie istotne jest przygotowanie młodzieży do samodzielnego życia oraz wspieranie utrzymywania więzi rodzinnych, o ile jest to zgodne z dobrem dziecka.

### **Liczba rodzin, obciążenia, potrzeby, kadry**

Na terenie miasta Tychy w 2025 roku funkcjonowało łącznie 141 rodzin zastępczych z tego:

- 92 rodzin to rodziny zastępcze spokrewnione, w których wychowywało się 107 dzieci
- 44 rodzin to rodziny zastępcze niezawodowe, w których wychowywało się 71 dzieci
- 5 rodzin to rodziny zastępcze zawodowe, w których wychowywało się 30 dzieci.

Łącznie w 2025r. w rodzinnej pieczy zastępczej przebywało 208 dzieci.

W roku 2025 zostało zawiązanym zostało 6 niezawodowych rodzin zastępczych. Nadal najliczniejszą grupę stanowią rodziny zastępcze spokrewnione (w roku 2024 powstało ich 9). Wysoce odczuwalny jest deficyt zawodowych rodzin zastępczych, co skutkuje ograniczonymi możliwościami umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej na terenie miasta Tychy.

Rodziny zastępcze pełnią bardzo ważną rolę społeczną, ale ich funkcjonowanie wiąże się z dużym obciążeniem psychicznym, organizacyjnym i finansowym. Dlatego kluczowe jest wsparcie ze strony państwa, specjalistów oraz lokalnej społeczności. Najczęściej są to trudności emocjonalne związane z opieką nad dziećmi po trudnych przeżyciach oraz stres wynikający z ich problemów wychowawczych. Opiekunowie muszą także współpracować z wieloma instytucjami i załatwiać formalności. Dodatkowym obciążeniem mogą być koszty utrzymania dziecka oraz ograniczony czas dla własnej rodziny i życia prywatnego.

Dzieci trafiające do pieczy zastępczej często mają trudne doświadczenia. Często zgłaszane są następujące problemy: mała dostępność psychiatrii dziecięcej, długie terminy oczekiwania do innych lekarzy dziecięcych np. neurolog, kardiolog, długie postępowania sądowe dotyczące spraw dzieci.

### **Potrzeby rodzin zastępczych:**

Wsparcie finansowe – odpowiednie świadczenia na utrzymanie dziecka oraz pomoc w pokrywaniu kosztów leczenia. Wsparcie psychologiczne – dostęp do psychologów i terapeutów dla dzieci oraz opiekunów, pomoc w radzeniu sobie z traumą i trudnymi zachowaniami dzieci. Szkolenia i rozwój kompe-

tencji wychowawczych – możliwość uczestniczenia w szkoleniach i warsztatach dotyczących wychowania dzieci z trudnymi doświadczeniami. Opieka wytchnieniowa – możliwość czasowego odciążenia rodziny zastępczej w opiece nad dzieckiem, w tym w szczególności podczas urlopu rodziny zastępczych. Wsparcie społeczne – akceptacja ze strony społeczeństwa oraz możliwość korzystania z grup wsparcia dla rodzin zastępczych.

W Dziale Pieczy Zastępczej jest zatrudnionych 6 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, 2 pracowników socjalnych wykonujących zadania koordynatorów, którzy na co dzień pracują z rodzinami zastępczymi oraz umieszczonymi w nich małoletnimi. Pracownik socjalny nadzorujący mieszkania treningowe oraz pracujący z osobami usamodzielnianymi oraz psycholog. Praca z rodzinami zastępczymi polega na wizytach w środowisku zamieszkania rodzin zastępczych, dokonywaniu oceny sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej, przeprowadzaniu ocen rodzin zastępczych oraz wywiadów, udzielania wsparcia i porad specjalistycznych rodzinom zastępczym, udzielania wsparcia psychologicznego, a także organizowaniu grup wsparcia dla rodzin zastępczych. W zatrudnieniu pozostaje 3 pracowników administracyjnych. Wszyscy pracownicy są zatrudnieni na podstawie umowy o pracę.

Dyrektor

Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tychach

mgr Iwona Rogalska

/podpisano elektronicznie/

Do wiadomości:

1. Adresat
2. a/a DPZ

Podpisany przez:

Iwona Rogalska

Data podpisu:

2026-04-01 11:02:26 +02:00